

Har den ulovlige affaldsbortskaffelse medført en forurening eller risiko for forurening, kan overtrædelser straffes efter særreglerne i miljøbeskyttelseslovens § 19, § 27 eller § 43, jf. § 110.

Gorm Toftegaard Niensens rapport fra 2005 viste, at henkastning eller anbringelse af affald ofte bliver straffet med meget lave bøder. Dette gælder uanset, om overtrædelser straffes efter miljøbeskyttelsesloven eller naturbeskyttelsesloven. Privates henkastning af affald i naturen, parkeringspladser og uden for genbrugsstationer er i mange tilfælde afgjort med en bøde på kr. 1.000. Ingen af de sager, som Gorm Toftegaard Nielsen undersøgte, vedrørte mere tilfældigt affald, som var efterladt efter en skovtur. Derimod havde de tiltalte personer ofte samlet en større mængde affald, som de bevidst havde forsøgt at bortskaffe. Det er regeringens opfattelse, at en bøde på kr. 1.000 for ulovlig affaldsbortskaffelse ikke har den ønskede præventive effekt, og ikke afspejler alvorligheden i overtrædelserne.

Regeringens mener derfor, at bødeniveauet for privates henkastning af affald uden for genbrugsstationer, i byer og på parkeringspladser m.v., i almindelighed i førstegangstilfælde bør være minimum kr. 3.000.

Det er regeringens opfattelse, at bødeniveauet for henkastning af affald i naturen, fx skove, mark og enge, bør være højere end ved henkastning af affald uden for genbrugsstationer, i byer og på parkeringspladser m.v. Dette skyldes bl.a. risikoen for at ødelægge naturen, og at omkostningerne til at fjerne affaldet er større, end hvis affaldet bliver smidt på en parkeringsplads m.v. Der vil ofte også gå længere tid, før affald i naturen opdages. På denne baggrund mener regeringen, at bødeniveauet for privates henkastning af affald i naturen, i almindelighed i førstegangstilfælde bør være på minimum kr. 5.000.

Det må anses som en skærpene omstændighed, hvis affaldsbortskaffelsen er sket som led i udøvelsen af et erhverv. For erhvervsdrivende bør bødeniveauet for henkastning af affald derfor i almindelighed i førstegangstilfælde være på minimum kr. 5.000, fx ved henkastning af byggeaffald uden for en genbrugsstation, og i almindelighed i førstegangstilfælde på kr. 8.000, hvis henkastningen af byggeaffald er foretaget i naturen.

Henkastning af store mængder affald eller affald af særlig farlig eller skæmmende karakter skal betragtes som en skærpene omstændighed. Omvendt kan de nævnte minimumsbøder sænkes, hvis der er tale om små mængder affald eller særligt undskyldelige om-

stændigheder. Navnlig er minimumsniveauet på kr. 5.000 for privates henkastning af affald i naturen ikke møntet på f.eks. små mængder skovtursaffald. I sådanne tilfælde anser regeringen et bødeniveau på kr. 1.000 for passende.

Som omtalt kan henkastning eller anbringelse af affald på fremmed ejendom straffes efter flere regelsæt. Det må forventes, at det foreslåede vejledende bødeniveau for overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven vil få afsmittende virkning på sammenlignelige overtrædelser af naturbeskyttelsesloven.

6. Bødefastsættelsen beror fortsat på en konkret vurdering

I ovennævnte bemærkninger er det først og fremmest som et generelt princip anført, at der på de omhandlede områder bør ske en væsentlig skærpelse af det almindelige bødeniveau. Derudover er det markeret, at det er en skærpene omstændighed, hvis overtrædelser er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv.

I tilknytning hertil er der anført en række »strafpositioner«, der kan tjene som et udgangspunkt for retsanvendelsen i forskellige sagstyper. Men det er vigtigt at fremhæve, at spørgsmålet om, hvilken bøde der skal udmåles i den enkelte konkrete sag, fortsat vil bero på domstolenes samlede vurdering af sagens omstændigheder.

Det betyder på den ene side, at der jævnlige kan være grundlag for at udmåle bøder, der er højere – og efter omstændighederne væsentligt højere – end dem, der følger af de nævnte udgangspunkter. Det vil således eksempelvis være en skærpene omstændighed, hvis overtrædelser har medført skade på miljøet, hvis der er givet indskærpelser forud for overtrædelserne, hvis der er tale om gentagelsestilfælde og hvis der har været fare for omgivelserne. Det samme gælder, hvor det i den konkrete sag kan lægges til grund, at der er opnået eller tilsigtet en økonomisk vinding. I så fald må det også indgå, om der kan være grundlag for konfiskation efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5.

Det anførte betyder på den anden side, at der efter omstændighederne også kan være grundlag for at udmåle lavere bøder end de anførte. Det kan f.eks. være ved bagatelagte overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven og i tilfælde, hvor gerningsmanden har genoprettet eller søgt at genoprette den skade, han har forvoldt. Andre formildende omstændigheder kan være gerningsmandens personlige og økonomiske forhold og hvis der er gået så lang tid, siden den straffbare handling blev foretaget, at anvendelsen af den sædvanlige straf er unødvendig.